

Brüssel, 20.11.2019
COM(2019) 910 final

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE

**Komisjoni aruanne nõukogule vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli -11 lõikele 2
Rumeeniasse 25. septembril 2019 tehtud tõhustatud järelevalvemissiooni kohta**

Käesolev aruanne Rumeeniasse tehtud tõhustatud järelevalvemissiooni kohta edastatakse nõukogule vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli -11 lõikele 4¹. Nagu on ette nähtud määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli -11 lõikes 5, edastati järelevalvemissiooni esialgsed järeldused Rumeenia ametiasutustele, et nad esitaksid oma märkused.

Rumeenia – märkimisväärse kõrvalekalde menetlus Tõhustatud järelevalvemissioon, 25. september 2019

Aruanne

1. Sissejuhatus

Rumeenia suhtes on alates 2017. aasta kevadest kohaldatud märkimisväärse kõrvalekalde menetlusi. Juunis 2017 ja juunis 2018 leidis nõukogu kooskõlas aluslepingu artikli 121 lõikega 4, et riigis oli vastavalt 2016. ja 2017. aastal esinenud märkimisväärne kõrvalekalle keskpika perioodi eelarve-eesmärgist ja selle saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast. Nõukogu esitas Rumeeniale soovitused võtta vajalikud poliitilised meetmed, et kõrvalekalded korrigeerida. Mõlemal juhul leidis nõukogu kuus kuud hiljem, et Rumeenia ei olnud võtnud juunikuise soovitusel järgimiseks tõhusaid meetmeid, ja esitas muudetud soovitusel. Rumeenia ei võtnud aga ka muudetud soovitusel täitmiseks tõhusaid meetmeid².

2019. aasta kevadel algatati uus märkimisväärse kõrvalekalde menetlus seoses 2018. aastal esinenud märkimisväärse kõrvalekaldega. 5. juunil 2019 esitas komisjon Rumeeniale hoiatuse seoses 2018. aastal esinenud järjekordse kõrvalekaldega keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks vajalikust kohandamiskavast ja tegi nõukogule ettepaneku algatada uus märkimisväärse kõrvalekalde menetlus. 14. juunil heaks kiidetud uues soovitusel palus nõukogu Rumeenial võtta vajalikud meetmed tagamaks, et valitsemissektori esmaste netokulude nominaalne kasvumäär ei ületa 2019. aastal 4,5 % ja 2020. aastal 5,1 %, mis vastab 2019. aastal aastasele struktuursele kohandusele 1,0 % SKPst ja 2020. aastal kohandusele 0,75 % SKPst. .

Käesolevas aruandes esitatakse järeldused Rumeeniasse 25. septembril 2019 tehtud tõhustatud järelevalvemissiooni kohta. Järelevalvemissioon korraldati määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli -11 lõike 2 alusel. Missiooni raames kohtuti rahandusministeeriumi riigisekretäride Daniela Pescaru ja Tiberiu Valentin Mavrodini, maksuameti (ANAF) juhi Mirela Călugăreanu, Rumeenia keskpanga presidendi Mugur Isărescu, Rumeenia eelarvenõukogu esimehe Daniel Dăianu ja nende kolleegidega. Nagu varasemate sarnaste järelevalvemissioonide puhul, oli eesmärk arutada ametiasutuste kavandatud eelarvemeetmete üle, rõhutada eelarveriskide olemasolu ning kutsuda üles järgima märkimisväärse kõrvalekalde menetlust käsitlevat soovitusel. Käesolev aruanne põhineb enne järelevalvemissiooni ja selle käigus saadud teabel.

2. Missiooni järeldused

¹ Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1).

² Nõukogu soovitused ja muud olulisemad märkimisväärse kõrvalekalde menetlusega seotud dokumendid on kättesaadavad järgmisel aadressil: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/stability-and-growth-pact/preventive-arm/significant-deviation-procedure_en#romania

Ametiasutused ei kavatse märkimisväärse kõrvalekalde menetlust **käsitlevat soovitus järgida.** Rahandusministeeriumi esindajad selgitasid, et valitsus ei kavatse teha 2019. ega 2020. aastal struktuurset kohandust. Rumeenia ametiasutused keskenduvad jätkuvalt valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi hoidmisele allpool aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst, et vältida stabiilsuse ja kasvu pakti parandusliku osa kohaldamist. Augustis 2019 vastu võetud 2019. aasta paranduseelarves jäädki kindlaks valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi eesmärgile 2,76 % SKPst kassapõhise arvestuse kohaselt (ESA kohaselt 2,78 % SKPst). Rumeenia valitsus on juba heaks kiitnud tulevase 2020. aasta eelarve kulude ülemmäärad ja esitanud keskpika perioodi prognoosid. Valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi eesmärk on 2020. aastal 2,92%, 2021. aastal 2,99%, 2022. aastal 2,74 % ja 2023. aastal 2,40 % SKPst. Ministeerium ei esitanud missiooni ajal struktuurse eelarvepuudujäägi eesmäärke, kuid selgitas, et nimetatud valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi eesmärgid näevad ette, et struktuursed kohandused algavad alles 2022. aastal. Praegu valmistavad vastavad ministeeriumid heakskiidetud kuluülemmäärade alusel ette konkreetseid kulukavasid.

On oht, et 2019. aasta eelarve-eesmärki ei saavutata. Kassapõhise arvestuse kohaselt oli valitsemissektori eelarvepuudujääk 2019. aasta jaanuarist kuni augustini 0,6 protsendipunkti suurem kui eelmise aasta samal ajavahemikul (kogu 2018. aasta valitsemissektori puudujääk ulatus kassapõhise arvestuse kohaselt 2,9 %ni SKPst). Eelarvenõukogu arvates on märkimisväärne oht, et 2019. aastal ületatakse eelarvepuudujäägi eesmärki ja isegi aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. See on tingitud tulude (eelkõige käibemaksust ja sotsiaalkindlustusmaksetest laekuvate tulude) ülehindamisest ja sotsiaalhüvitiste ning kaupade ja teenustega seotud kulude alahindamisest. Kui ei võeta vastu usutavaid täiendavaid kompenseerimismeetmeid, võib 2019. aasta eelarvepuudujääk eelarvenõukogu hinnangul küündida 3,4–3,7 %ni SKPst. Eelarvenõukogu märkis, et valitsus püüab valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi kontrolli all hoidmiseks tõenäoliselt kärpida riiklikke investeeringuid, mis lähenevad niigi rekordiliselt madalale tasemele, ja kasutada muid väiksema mõjuga meetmeid.

Uue pensioniseaduse tõttu kasvab 2020. aastal ja pärast seda märkimisväärselt valitsemissektori eelarvepuudujäägi oht. Juunis 2019 jõustunud seadusega suurendatakse 2019.–2021. aastal erandkorras oluliselt pensionipunkti väärtust (peamine pensionide indekseerimiseks kasutatav parameeter), sealhulgas 40 % septembris 2020. Samuti on seaduses ette nähtud, et pensionide indekseerimise standardvalemil muudetakse märkimisväärselt soodsamaks ja kehtivad pensionid arvutatakse alates 2022. aastast sellest lähtuvalt ümber. Seadusele lisatud seletuskirjas esitatud valitsuse ametliku prognoosi kohaselt suurenevad valitsemissektori kulud selle tulemusena 2019. aastal 0,8 %, 2020. aastal 2,3 % ja 2021. aastal 4,9 % SKPst, võrreldes 2018. aasta nominaalsummadega. Rahandusministeeriumi töötajad teatasid, et lähiaastate eelarvestrateegia võimaldab luua maksukuulekuse parandamise ja kulude külmutamise kaudu nende vajaduste katmiseks piisava manööverdusruumi. Üksikasjad lubati esitada komisjoni järgmise prognoosi koostamisega seotud külastuse raames. Missioonil osalejad rõhutasid, et ei ole selge, kuidas suudetakse katta uue pensioniseaduse (eriti 40 % pensionitõusu) kulud, ilma et muudetaks selle rakendamise ajakava. Eelarvenõukogu ja Rumeenia keskpanga arvates ei ole juhu, kui pensioniseadus rakendatakse selles ette nähtud aja jooksul, võimalik pidada kinni aluslepingus sätestatud valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi kontrollväärtusest 3 % SKPst.

Maksuameti (ANAF) juht andis ülevaate maksude paremaks kogumiseks kavandatavatest meetmetest ja eesmärkidest. See hõlmab uue nõuandekomisjoni nimetamist, maksude deklareerimise ja tasumise lihtsustamist, siirdehinna korrigeerimise meetmeid, kriteeriumide väljatöötamist

maksumaksjate diferentseeritud kohtlemiseks vastavalt nende maksuriskile, maksuameti (ANAF) vahendite ümberpaigutamist kõige suuremat vajadustega piirkondlikesse büroodesse (nt Bukaresti), uusi integreeritud riskianalüüsil põhinevaid maksuauditeid, elektroonilistest kassadest kogutud andmete koondamist ja analüüsimist, maksuameti (ANAF) ulatuslikumat digiteerimist, kaubavedude jälgimise süsteemi väljatöötamist ja käibemaksulõhe hindamist. Missioonil osalejad tunnustasid neid jõupingutusi, kuid hoiatasid, et maksukuulekuse parandamine nõuab aega ja et sellest ei pruugi ka parimal juhul piisata jõustunud pensionitõusu rahastamiseks. Eelarvenõukogu leiab, et konservatiivse eelarvepoliitika kohaselt ei tohiks maksukogumise parandamiseks ette nähtud meetmete võimalikku positiivset mõju eelarvele eelarvetulude prognoosimisel veel arvesse võtta.

Eelarvenõukogu väljendas muret riigi rahanduse struktuuri pärast ja Rumeenia keskpank selle pärast, kuidas mõjuvad eelarvepuudujäägid rahapoliitikale. Eelarvenõukogule teeb muret, et eelarvetuludest ei piisa vajalike riiklike kulude katmiseks. Maksutulu on madala nominaalse maksumäära ja vähese maksukuulekuse tõttu väga kasin, nagu näitab ka suur käibemaksulõhe. Rumeenia peaks õppima teiste piirkonna riikide, näiteks Bulgaaria ja Poola kogemustest maksude kogumise parandamisel. Rumeenia keskpank nõustub selle hinnanguga, pidades vähest maksutulu ja riiklike kulude kehva kvaliteeti riigi rahanduse põhiliseks struktuuriprobleemiks. Rumeenia keskpangale teeb muret, et suur eelarvepuudujääk ja ekspansiivne eelarvepoliitika võib raskendada rahapoliitika rakendamist.